

PROJECT INBURGERING OUDKOMERS PURMEREND (PROJECT SLEUTEL).

Opvoedingsondersteuning voor oudkomers: “Ouders Op School”: decentraal en integraal werken

Het project inburgering oudkomers heeft in de gemeente Purmerend de naam “Project Sleutel” gekregen. De metafoor van een sleutel, staat hier voor: een opening maken naar nieuwe kansen en mogelijkheden. Het Project Sleutel is een project van het gemeentelijk Bureau Inburgering & Integratie en komt in co-productie tot stand met het provinciaal instituut PRIMO.

De gemeente vervult het opdrachtgeverschap en de regie-functie, PRIMO verzorgt de ontwikkelings-functie, voert de projectleiding en treedt als werkgever op voor projectmedewerkers.

Bij de start van het project is uit de belangrijkste partners van het project een projectraad gevormd (locale taskforce), die dient als denktank en als platform voor lokaal overleg en samenwerking op het gebied van oudkomersbeleid.

Van een centraal naar een decentraal aanbod.

Het project is medio 2001 gestart met een aanbod op één centrale locatie, het ROC (Regio College). Gelet op de “sociale kaart” van Purmerend, is het project van meet af aan vooral op opvoeders gericht, omdat dit de grootste doelcategorie binnen de doelgroep oudkomers was. Nadat in de eerste anderhalf jaar met een centraal aanbod en programma is gewerkt, is in 2002 een doelbewuste omslag gemaakt naar een decentrale werkwijze in combinatie met een wijkgericht aanbod. Dit is ingegeven door drie motieven:

- Verbetering van de werving en instroom van oudkomers, die lang niet altijd gemakkelijk en via derde partijen zijn te bereiken.
- Verlaging van de drempel tot deelname, door het aanbod kleinschaliger en in de directe woonomgeving van de gebruikers te organiseren. Aansluiting maken op de bestaande relatie die basisscholen reeds met potentiële deelnemers uit de doelgroep hebben.
- Verbetering van het aanbod in het streven naar een programma, dat optimaal aansluit op de kenmerken en mogelijkheden van de deelnemers.

Van meet af aan is in het Project Sleutel gestreefd naar een klantgerichte werkwijze en naar het zoveel mogelijk bieden van een aanbod op maat. Een decentrale aanpak biedt hiervoor betere mogelijkheden.

De wijkgerichte wijze van organiseren houdt in, dat naast de bestaande samenwerkingsverbanden, zoals met migrantenorganisaties en sociaal-cultureel werk, vooral samenwerking tot stand is gekomen met de basisscholen. Hierbij wordt gewerkt met een concept, waarbij het duale oudkomersprogramma taal plus opvoedingsondersteuning in een of meer basisscholen in de eigen buurt of wijk wordt aangeboden. Moeders brengen daarbij hun kind(eren) naar school en gaan vervolgens zelf ook s’ morgens naar les toe, in of nabij de basisschool van hun kind. De opvang voor kleine, nog niet schoolgaande kinderen is daarbij ook in of nabij dezelfde locatie geregeld. Dit concept is in een apart deelproject voor vrouwen uit de doelgroep ondergebracht en draagt de naam “Ouders Op School”.

Werving, toeleiding en intermediaire functie.

Na het eerste projectjaar begon de instroom van deelnemers steeds meer terug te lopen. Purmerend kent een grote verscheidenheid in de populatie oudkomers en heeft geen grote gemeenschappen uit een of twee landen van herkomst. Het aantal oudkomers, dat via migrantenorganisaties, wijkcentra en andere tussenschakels werd toegeleid, nam gestaag af. Organisaties in het netwerk van het Project Sleutel bleken door personele beperkingen en vanwege andere belemmeringen en problemen onvoldoende in staat om voldoende kandidaat-deelnemers toe te leiden. Daarom werd in 2002 een intermediair voor het project aangesteld.

Deze verbindingspersoon (20 uur p.w.) kan met de zeer gevarieerde doelgroep oudkomers op een veel doelgerichter en intensiever wijze contacten leggen en onderhouden. Er is bewust gekozen voor een persoonsgerichte en activerende werkwijze.

Hierbij wordt in nauwe samenwerking met vooral de basisscholen, steeds wijksgewijs kandidaat-deelnemers benaderd. Alle oudkomers, die ouder zijn van een kind op een peuterspeelzaal en / of een basisschool, worden in eerste instantie via de school over het project geïnformeerd. Daarbij ontvangen de desbetreffende ouders een folder van het project. De basisscholen verzorgen dus het eerste contact. Daarna ontvangen deze ouders een brief van het Project Sleutel en worden zij vervolgens gebeld door de intermediair, die het contact als het ware overneemt.

In de meeste gevallen vindt daarna met instemming van de ouder(s) een huisbezoek plaats. Deze persoonsgerichte benadering blijkt aan twee kanten heel goed te werken. Kandidaat-deelnemers krijgen optimale informatie vooraf, er kan goed worden ingespeeld op aanwezige reserves, maar ook op de ambities die mensen hebben. Maar eveneens kan er samen met de ouder worden gekeken naar de belemmeringen én de mogelijkheden die verbonden zijn aan het meedoen aan het project. Deze aanpak blijkt goed te werken bij het organiseren van een betere instroom in het oudkomers-programma en verschaft een goed beeld van de doelgroep en van de deelnemers, aan wie een programma zal worden aangeboden. Ook ouders, met name moeders, die moeilijk bereikbaar zijn omdat zij in een vrij gesloten sociale kring leven, kunnen hierdoor bij het project worden betrokken.

Verder wordt er op het gebied van werving en instroom samengewerkt met de Sociale Dienst, met het Project Moeders Informeren Moeders / Home Start en met wijkverpleegkundigen van de jeugdzorg. Eind 2002, begin 2003 werd met goed resultaat een pilot uitgevoerd, waarbij een aantal wijkverpleegkundigen in twee wijken extra bezoeken aan een aantal geselecteerde oudkomersgezinnen hebben afgelegd, om deze te informeren over het Project Sleutel. Vervolgens werden de ouders / moeders uit deze gezinnen in contact gebracht met de intermediair van het project en in veel gevallen toegeleid naar het programma Ouders Op School. Ook werkt de intermediair samen met contactvrouwen uit de marokkaanse, somalische, turkse en surinaamse doelgroepen. Steeds wordt gestreefd naar een geïntegreerde werving en toeleiding binnen een netwerkaanpak.

Projectuitvoering en resultaten

Het duale programma nederlandse taal en opvoedingsondersteuning wordt thans in samenwerking met 12 basisscholen in 4 wijken en op 6 locaties georganiseerd. De onderwijsinhoudelijke inbreng wordt door het ROC (Regio College) geleverd. Voor het project is een coordinator voor het educatief programma werkzaam, die belast is met de ontwikkeling van passende programma's, de invulling van het onderdeel ouderparticipatie en een optimale afstemming tussen project en basisscholen.

Het programma "Ouders Op School" wordt aan groepen van 10 tot 15 deelnemers gegeven en bestaat uit 3 ochtenden van 3 lessen per week, waarvan een dagdeel nederlandse taalles, een dagdeel taal plus opvoedingsondersteuning en een dagdeel opvoedingsondersteuning en ouderparticipatie op school. De lessen worden zoveel mogelijk in de basisscholen zelf gegeven of, wanneer dat door ruimtegebrek niet mogelijk is, in een accommodatie dichtbij. Dat geldt ook voor de kinderopvang, die in eigen beheer wordt georganiseerd.

Deelnemersgroepen kunnen per locatie qua taalniveau verschillen, hetgeen blijkt uit de 0-toets en uit het met de deelnemer gevoerde intakegesprek. Op basis hiervan kan het programma-niveau en de daarbij gebruikte methode en lesmaterialen worden aangepast. Steeds wordt gestreefd naar een optimaal aanbod, binnen de beschikbare middelen en mogelijkheden. Voor de inhoudelijke invulling van het programma Ouders Op School wordt behalve met het ROC (taal) en met de basisscholen (ouderparticipatie) ook samengewerkt met Evean Jeugdzorg en de GGD Jeugdgezondheidszorg, die ieder specifieke onderdelen van het opvoedingsprogramma verzorgen.

In 2003 nemen ca. 75 oudkomers (vrouwen) aan het duale programma taal plus opvoedingsondersteuning deel, dat wijksgewijs onder de naam "Ouders Op School" wordt georganiseerd. Deelnemers die qua taalniveau erg laag of erg hoog scoren en daarom niet passen binnen dit concept, worden doorverwezen naar het ROC, met name naar alfabetiserings- en naar reguliere onderwijsprogramma's.

Op de locatie van het ROC wordt naast het decentrale aanbod, namelijk ook nog centrale programma's aangeboden, die met name zijn gericht op oudkomers die nog niet zijn gealfabetiseerd of die een hoog taalniveau bezitten, of op oudkomers die in aanmerking komen voor duale programma's nederlandse taal plus beroepsgerichte scholing en toeleiding naar werk. Ook zijn hier mogelijkheden tot deelname aan een programma nederlandse taal plus sociale activering, met name voor fase 4-klanten en oudere oudkomers. In de centrale programma's kan ook een aanbod worden geleverd op andere tijden dan in de ochtend.

Het programma Ouders Op School is in het kader van het oudkomersbeleid in opdracht van de gemeente Purmerend in een co-productie met PRIMO nh tot stand gebracht. Het heeft een werkwijze opgeleverd, die niet alleen voor de gemeente Purmerend, maar ook voor veel andere gemeenten goed toepasbaar zal zijn.

Voor meer informatie:

Project Sleutel, Inburgering Oudkomers Purmerend

p/a PRIMO nh,

Han Sleven, projectleider / senior adviseur

Postbus 106, 1440 AC Purmerend,

Telefoon 0299 – 418 700, e-mail: hsleven@primo-nh.nl